Fremia

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se

s.sf@regeringskansliet.se

peter.wollberg@regerings-
kansliet.se

2024-04-30

Fremia
Box 16355
103 26 Stockholm

Besöksadress
Klara Södra Kyrkogata 1
Stockholm

08-702 54 00
info@fremia.se
fremia.se

Yttrande rörande departementsskrivelsen Karenstak och högriskskydd – en översyn av karensavdraget och förslag på utökade undantag, Ds 2023:33

Fremia är Sveriges största fristående arbetsgivarorganisation som organiserar 5 300 arbetsgivare med tillsammans drygt 150 000 anställda inom i huvudsak kooperation, civilsamhälle, idéburen välfärd och samhällsnytta samt medarbetar- och partnerägda företag. Spannet är stort. Det vanligaste medlemmen har få anställda, men bland Fremias medlemmar finns även några av Sveriges största arbetsgivare. Fremia förhandlar ett stort antal kollektivavtal om löner och allmänna anställningsvillkor med flertalet fackliga organisationer samt kollektivavtal om tjänstepension, försäkring och omställning.

Fremia har fått möjlighet att yttra sig över departementsskrivelsen Karenstak och högriskskydd – en översyn av karens och förslag på utökade undantag, Ds 2023:33. Fremia har valt att lämna några synpunkter.

Sammanfattning

Fremia anser att namnändringen från "allmänt högriskskydd" till "karenstak", samt från "särskilt högriskskydd" till "högriskskydd" är ett förtydligande.

Fremia tillstyrker att Försäkringskassan får ett helhetsansvar genom att både ansvara för att bedöma rätten till högriskskydd och för att betala ut sjukpenning direkt till berörd individ som omfattas av beslutet.

Fremia anser att arbetsgivare behöver bli kompenserade för den ökning av sjuklönekostnaderna som innebär ändringen till karenstak innebär.

13.1 En mer generös begränsningsregel i form av karenstak

Att namnet "allmänt högriskskydd" ändras till benämningen "karenstak". Ändringen förklarar tydligare vad innebörden är, det vill säga en begränsning av hur många karensavdrag som kan göras under en tolvmånadersperiod per arbetstagare. Syftet med bestämmelserna är att ge skydd mot inkomstbortfall för arbetstagare.

I förslaget ingår att tio karensavdrag ska minskas till att bli sex när karenstaket införs. Arbetsgruppen som tagit fram skrivelsen anser att det i dag är för få individer som berörs av det allmänna högriskskyddet och vill därför minska antalet tillfällen med karensavdrag. Förändringen skulle enligt arbetsgruppen ge ett förbättrat skydd mot inkomstbortfall för individer med återkommande sjukperioder och ha särskild betydelse för yrkesgrupper med hög korttidssjukfrånvaro som har svårt att arbeta hemifrån, till exempel vårdbiträden och barnskötare. Karensavdraget ska fortsättningsvis fungera som en inledande självrisk.

Om förslaget om att gå från tio till sex karensavdrag genomförs kommer det att medföra betydande kostnadsökningar för sjuklön för många av Fremias medlemsorganisationer. Fremia organiserar många arbetsgivare inom civilsamhället och sociala verksamheter, som på olika sätt gör en stor samhällsinsats genom att verka för arbetsintegration och mot utanförskap. På olika sätt stödjer och hjälper dessa verksamheter personer som befinner sig långt utanför arbetsmarknaden, genom att erbjuda sysselsättning och gemenskap. Personer med en sjukdomshistoria har svårare att få jobb eftersom de har högre sjukfrånvaro och kostnaden drabbar således Fremias medlemmar oproportionerligt hårt. Att ha ett jobb är en friskfaktor som får människor att växa. Att så många som mjöligt har ett arbete har även andra positiva effekter för samhället i stort.

Ekonomiska konsekvenser behöver kompenseras

Fremias arbetsgivare har uttryckt oro över att förändringen kommer att medföra stora kostnadsökningar. Om ändringen genomförs behöver arbetsgivare bli kompenserade för den ökning av sjuklönekostnaderna som ändringen till karenstak innebär. Utöver sjuklönekostnader har arbetsgivare kostnader för vikarier och organisering av verksamheten vid sjukfrånvaro. Särskilt betydelsefullt blir ekonomisk kompensation till arbetsgivare eftersom ersättningen för höga sjuklönekostnader kommer att upphöra i år.

13.2 Ändrat namn för och ändrad administration av högriskskydd

Fremia tillstyrker den förenkling i arbetsgivares omständliga administration det innebär för arbetsgivare att inte vara skyldig att

Fremia

betala ut sjuklön enligt sjuklönelagen vid sjukdom för sådan tid som en arbetstagare omfattas av ett beslut om högriskskydd. Förslaget innebär att arbetstagaren i det fallet i stället hänvisas till att ansöka om sjukpenning hos Försäkringskassan, även för de första 14 dagarna i en sjukperiod. I dag behöver hanteringen göras i flera steg. En förenkling administrativt vore mer effektiv om Försäkringskassan betalade ut ersättning (sjukpenning) direkt till berörd arbetstagare utan att gå omvägen via arbetsgivaren.

Försäkringskassan får, enligt förslaget, ett helhetsansvar genom att både ansvara för att bedöma rätten till högriskskydd och betala ut sjukpenning direkt till berörd individ. Försäkringskassan ska bli skyldig att skyndsamt underrätta arbetstagarens arbetsgivare om att ett beslut har meddelats om att bevilja arbetstagaren högriskskydd enligt sjuklönelagen. I underrättelsen ska det framgå för vilken tidsperiod beslutet gäller. Samma snabba underrättelseskyldighet till arbetsgivare ska gälla när beslut om högriskskydd upphävs.

Arbetsgivares skyldighet att anmäla arbetstagares sjukfrånvaro till Försäkringskassan ska fortsättningsvis gälla även i de fall där arbetstagaren omfattas av ett beslut om högriskskydd enligt sjuklönelagen. Dock föreslås arbetsgivarens anmälan till Försäkringskassan i fall då arbetstagaren har beslut om högkostnadsskydd göras redan inom sju kalenderdagar från dagen då arbetstagaren har anmält sjukdomsfallet. Ändringen påverkar arbetsgivarens administrativa rutiner då det blir skillnad från annan sjukfrånvaro som ska anmälas till Försäkringskassan först när sjukfrånvaron blir längre än sjuklöneperioden.

13.3 Utökat högriskskydd

Arbetsgruppen föreslår en mer generös reglering av högriskskyddet som innebär att risk för återkommande sjukperioder i bestämmelserna ska tolkas som att individer som har en sjukdom som under kommande tolvmånadersperiod antingen medför risk för minst sju sjukperioder eller medför risk för skov som kan antas medför nedsatt arbetsförmåga. Reglerna omfattar även individer som har eller ska genomföra donation eller transplantation. Skyddet ska gälla oavsett vilken sjukdom som sätter ned arbetsförmågan i det enskilda sjukfallet.

Med vänliga hälsningar

Jesper Neuhaus, vice vd Fremia

Kerstin Wrisemo, Fremia